

ДІЛО

Видав: Видавнича Спілка „Діло“.

**Катастрофа російської армії.
Англійська офензива у Фландрії.
Німці в Тернополі.**

**ЗВІДОМЛЕНС Ц. І К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 24. липня.**

Фронт кн. Баварського: Побіда на захід від Тернополя зломала російський опір між горішнім Серетом і Татарським проходом. Німецькі війска на північ від Тернополя добилися на зах. берег Серету. Російські маси, котрі кинено там проти них, не зможуть нічого змінити в сім устіху. Союзні дивізії серед бою посунулися в області Підгайців. Також по обох сторонах Дністра союзні війска, йдучи за ворогом, розпочали похід вперед на цілі фронті. Серед постіху не можна счислити бранців і всікого рода добичі тай забрати все те, що в своєму південному, який рівнівся суттєві, Росіяни мусять лишити в області батів.

Фронт архік. Йосифа: Управа російських війск з замітною завзятістю силкується дати пільгу побитим східно-галицьким арміям наступниками операціями на інших відтинках східного фронту. В Карпатах хотіли вони ссягнути до шлях передовим чистинами наступами. В куті трьох країн, в області Тельчес та між Кашином і долиною Путти вчора відбулося кілька таких наступів. На північ від долини Путти ніч рано Росіяни знов пішли до наступу.

Група Макензена: В Румунії російські і румунські наступи зломано вже вогні артилерії.

На італ. Йеськім боєвищи на височині Красу і коло Водиці по обох сторонах артилерія хвилями розвинула значнийшу діяльність.

**ЗВІДОМЛЕНС ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 24 липня.**

Шлях східний фронт між Балтикою і Чорним Морем стоять під знаком важкіх боїв і великих успіхів союзного оружя.

При групі війск генерала полковника Айхгорна Росіяни під Якобштадтом наступили вчера відночно; ранкою того самого дня в занову зломивши руйнічим опітом їх наступ ведений широким фронтом. На північ, захід від Денисівки посели вони після сильного артил. огню знищили свої дивізії в п'яти районах проти наших ліній, які вдергнено в інші. Після тяжких рукопашних бійів противники мусівши перед страшними втратами уступити. Також під Крепостю Росіяни перед полуночю знов на 5 кілометровій фронті наступили, однаке їх відштурго. Кріво с вночі у наших руках. На північ від Сморгоні наступили 8 дивізій, яких всі полки сконстатовано на полонених і мертвих. Вернулися в них тільки розбитки.

Група війск генерала полковника Бема Ермолія. Стратегічний наслідок нашої операції в Східній Галичині щораз більший. Росіяни уступают також в північного Карпатського фронту. Від Серету до Лисих Карпат на ширині 250 кілометрів вперед. На північній армії здобули на південні від Тернополя перехід через Серет. Під Теребовлею відкинуто розбитими на собі наступом Росіяни. Ми переступили Нагайш, Галич і лінію Бистриці Солотвинської. Добичі ще не можна счислити. Богато дивізій мас по 3000 полонених: забрали багато тяжких гармат аж до найтежких казарм, величні візди повні харчів і муніції, панцирів поїздів і самоходів, бараки і всікое андреєвське воєнне борго.

Конець на стор. 4

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАЦІЯ

І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 10., Н. кв.

Кonto пошт. № 26.726.

Адреса тел.: „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
реклама не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	360 К.
-------------------	--------

четвертично	16— •
-----------------------	-------

піврічно	20— •
--------------------	-------

шлютрово	40— •
--------------------	-------

у Львові (без достави):	
-------------------------	--

місячно	3— К.
-------------------	-------

четвертично	9— •
-----------------------	------

піврічно	18— •
--------------------	-------

шлютрово	36— •
--------------------	-------

За зміну адреси
платити ся 80 с.

Ціна оголошень:

Стобка петитова, двошлагіль-
тока 10, з надписем 60, з
флюстрами 69 с, предміній
часті 1 К. Повідомлення про
вінчання і заручини 1:50.
Некрологія стрічка 1 К.
Сталого оголошення за окремою
умовою.

Одні примірники комп'ютер
у Львові 12 с.
на провінції 14 с.

Начальний редактор: Д-р Василь Панайко.

Україна і Москва.

З давнот боротьби за владу.

Львів 24. липня 1917.

Коли розважасмо теперішнє положення України, на перший план виступають два питання: в який формі уложити відносини України до Росії і на який спосіб зорганізувати автономія України. І одна Й друга справа ще не рішена, ведуться переговори і дискусії, про які ми тут знаємо мало і в яких не можемо взяти участі. Ціле жне співіділане в сій справі — се тільки теоретичні мірковання, розгляди, підготовлення плянів на будущінні.

Серед тих роздумувань добре часами від теперішності сягнути вором в зад поза себе, в минувшину, і пригадати собі, як сі справи виглядали давніше. Се що тепер віддається нам нове, несподіване. — рішучий виступ України против Росії, видвигнене українською державності, боротьба за основи автономії, — все те лише одно звено в довгій ланцюжку наших змагань до державного життя, змагань, що ідути від віків. Сі проблеми, що тепер стоять перед нами, питання трудні до розвязки і рішення, — вони стояли перед нашими предками вже перед двома століттями, через дісктувалися і не раз були порешані. Давні наші політики пережили багато важких проб і сумнівів, богато невдач і похибок, — і ми з жалом дивимося ся нині на мису заходів Інгерії, яка пішла на марне, пропала маєже безслідно. Але нерідко мусимо чудувати ся, як справно і вміло ставлено класті, до яких подробинъ їх оброблено, з якою консеквенцією їх переводжено в житі, як зазнато боронено свого становища.

Питане відносин України до Москви починається від пам'ятної злуки в Переяславі в січні 1654 р. Але досвід в сій справі Українці зробили вже перед тим, бож і сам Хмельницький укладав такі самі договори з Польщею і Туреччиною. Як уяляли собі тодішні українські політики міждержавне положення України? Треба з гори сказати, що зде самостійності Й окремої міжнародності держави лежали тільки в сфері мірі, а не уважала ся за реальну розвязку справи. Богдан Хмельницький у житі найбільшого підсумку говорив про українське князівство, також

ного найближім наслідникам ся ідея не буда чужа, але в житі було інакше. В реальних переговорах всі сучасники уявляли собі Україну як самоуправну державу, але все в злущі з одною із сусідніх держав. В зборівськім трактаті з Польщею 1649 р. пару українських восьмовств дістало самоуправу під запорожським гетьманом в тісні звязі з Польщею, гадяцький договір 1658 р. для сеї автономної країни знайшов назву Великого Князівства Руцького ім. вівр. В. К. Литовського. Коли Хмельницький лучив ся з Туреччиною 1652—3 р. то звівресь відносин до Польщі служили знов власні держави, Молдавія, Волошинія, Семигород. Так само і в злущі з Москвою Україна мала задержати протекто-рат нового союзника.

Як мають бути унормовані відносини України до московської держави в подробицях, про се ішли переговори через цілу історію Гетьманщини. Стояв тут цілий ряд питань, які треба було докладно уложить.

Перше — які є гарантії обох сторін, що довоїр буде додержани. Українці найзвінішим забезпеченою зі сторони царя уважали царську присягу. Се відомі різ, як в Переяславі Хмельницький від московських послів зажадав присяги в імені царя, — передтим, заки козаки зложать присягу від себе. Се було такітим домагань, і на се ніколи Москва не згодила ся. Тоді Українці жадали забезпечення прав України на письмі, в нацькій грамоті з державною печаткою, на се Москва пристала і таку царську грамоту з затвердженою українською самоуправою зіставав кождий новий гетьман. Вперше по поводу Мазепи цар Петро відмовив сеї присяги.

Від України жадав цар присяги. В Переяславі мусів присягати не тільки гетьман і вія старшина, але на се козаки рядовики, міщани, духовенство і т. д. Така загальна присяга викликала невдоволене і тому о їхля присягли по лекші — присягав тільки гетьман і старшина, що була при нім; провінціональна адміністрація лишила ся звичайно вільна від присяги. Москвське правительство жадало також, щоби гетьман особисто приїздив до Москви зложити по кліті цареві („побачти ясні очі“); але гетьманки консеквентно відмовлялися від сего і тільки Брюховецький дав ся приманити.

Гетьман старав ся, щоби Вого зносини в царем були по можності безпосередні, "не ішли

В селянськім царстві.

Враніні з загально-уїрського селянського з'їзду в Київі.

Київ, 16. червня 1917.

В сих дніх діл Купецького Зібрания пригнав кольосальний, чим то стрівожений пчильний улій, де шуміло, гуділо, хвялювало селянське царство України.

Безперервно один входили, сажі в васобу нової енергії: інші виходили — ті, що изпрацювали, утомилися, відхінути на позітре.

І дозвігли сего улія густі товти, що збилися в сушільні тісні круги докола спорячих, розгорячених бесідників.

Там, у салі, строга дисципліна, дебати над однім питанем, а тут під рідкістю небом одно питане замініше інше. Кождий новий круг, ні то одне віче.

Люди притискають ся то в одну товту, то в іншу приливують, то до одного круга, то до іншого. Жадливо слухають, і сажі вмішуються у пристрасті дебатів..

Але зараз таки одно про клієнти питане па нас понад уліми, викликає пристрасті, вириває з людських грудей різкі фрази. Обступили круглиниого горожанки у сурруті з широго шовку й соломійним каделюсом. Він один цивільний, а довкола нього салдати, й очевидно розмовляє про „ней“, про війну та про „нього“ — про наступ.

— Коли ви пішли вже туде, повинні довести справу до кінця! — вперто твердить люди на у сурруті з сирого шовку. З усіх боків поспівали ся:

— До якого кінця? і чому ви не йдете?

Чому іншим радите?

— Від підемо, кричить ще хтось.

— Так, язиком ви всі підете! Бажасте?

— будь ласка в окопі... Один поясняє іншому:

— Бачиш, рекомендує перервати німецький фронт?

Довкола вибухає сміх:

— А чи розуміє він, що таке перервати фронт? Мало ще там нашої крові! Наша кров, наше мясо вже висить на дротівих перешкодах!

І до якого круга не під йдеш, до якої товти не прислухаєшся, всюди промови, народже ні сим божим проклятим...

Тут сгнієте серце й хочеть ся чим швидше від йти, уникнути таких річей...

І в т щасливі хвилі, коли на селянськім з'їзді не бурхають національні пристрасті і не чують ся демагогічні заклики, тоді — так відхищаш пушу.

Невільче, майже священне трохише отортає, коли побачиш подібні збори. І питаєш себе:

— Чому се? Бід чого так відрезу хвялює сей незвичайний вид чепурного Купецького Зібрания?

Для „солодків“ азуків була у нас призначена головно ся селяні. Для підеміків слівачів і слівачок, для гейтальних піністів і скриняків, яких в задржанім відхідом слухала чепурна го родська публіка.

Тепер тут — і публіка інша, звуки інші й музика інша, якої і не порівнувати ні в чим і по красоті і по силі і по значенню.

І стає ароумілим невільне хвялюване.

— Тут народ творить свою волю...

— Тут народ буде своє нове житє...

через московську бурухратію. Так Юрій Хмельницький жадав, щоби його посли відчітували свої грамоти перед царем. Многогрішний дома гав ся, щоби його гонці не потрібували всту пти до пограничних воєвод, а іхали прямо до Москви. Все те йшло до тої самої цілі, — пре стік України поставити висше.

І противно знов Україні змагали до сьо го, щоби підірвати значні царської влади на українські землі. Репрезентантами царя були во своди, начальники московських залог по горо дах. За Б. Хмельницького був тільки один воєвода, в Київ, потім зросло їх число до 6. Во своди поширили не тільки військові функції, також мішалися до управління міст, суду і т. п. Гетьмані постійно ставили жадання до царя, щоби число воєвод зменшили, а коли приходило до застроєння, то прямо домагалися, щоби воєвода разом з війском вивести з України. Раз тільки було се близьке до здійснення, коли 1659 р. Вітовський підняв повстання, московське правительство було готове відкликати воєвод; потім воєводи лишилися, як видимий знак царської влади на Україні.

В звязі з тим стояла справа української армії. Коли Москва збільшала число воєводів, то з цею метою, щоби зберегти свої залоги на Україні. Яка в тім була небезпека для державного становища Гетьманщини, не треба говорити. Гетьмані старалися залоги бути тому сюю дорогою, що намагалися удержати позне число козацького війска, 60 000, як забезпечив договір 1654 р. Юрій Хмельницький пробувавше сміливішого кроку: жадав, щоби московські залоги піддано під гетьманський приказ. Але цар постелено зменшивав число війска і робив його все більше залежним від своїх приказів.

Основою автономії України був свободний вибір гетьмана і старшини. Сього права пільговано дуже. Юрій Хмельницький виразно застеріг ся, що на раді не сміють бути чужі люди, — се було звернене проти царських по слів, які деколи були присутні на раді. Про вибір гетьмана цар мав бути повідомлений. На Україні розуміли се тільки як повідомлене про довершене діло і нічого більше, — в Москві хотіли, щоби гетьман заходився на царське затверджене. Так само козацька рада уважала себе компетентною до сього, щоби скинути нелюбого гетьмана з уряду; цар не давав сього без участі свого делегата.

Власть гетьмана була таким предметом спорів між Україною і московським правителством. Світлі люди а поміж старшини бажали скріпити гетьманську владу, бо розуміли: що через се скріпить ся гетьманщина. Так статі Юрія Хмельницького 1659 р. мають на цілі збільшенні повати гетьмана: влада гетьмана має розтягати ся на цілу Україну. Його судовий управі має підлягати також шляхта, також московські залоги від нього залежі; до московського правительства вільно відносити ся тільки через гетьмана: листів з України без підпису гетьмана і війскової печаті в Москві не мають приймати. Але московське правительство ішло проти цих шляхів, — старалося ослабити гетьмана, скріплюючи чинники, що ішли проти нього. Отже обмежено право геть-

— Тут народ трудолюбиво і видумчиво кладе камінь за камінем свого нового, прегарного дому...

І ми щасливі, що дожили до сього часу. Ми на очі, не у сні, а наяві бачимо народ, покликаний по своєму розумінню перебудувати ціле своє життя.

І бачити се і слухати простих, але завжди ясних, розумних селянських промов, — без третіння і без хвильовання не можна...

Величезна сила з вергу і до низу (букально!) залила селянством. Тут селянське царство. Десь не десь тільки побачиш інтелігента у дерев'яному або офіційському уніформі. А все решта — одні селяни — і старі і молоді, заможні і сільська біднота. І всі з такими поважними обличчями, з печатю глибокої думи народною ума.

Густо стояли ся довкола широкого предсідальського стола, за яким орудує молодий, енергічний «товариш голова» — предсідатель. Стоять і сидять по краях естради. А деякі — просто розложили ся на підлозі перед столом голови і часами, як статуї, стоять на колінах, не рухаючися й слухаючи кожного слова референта і бесідника.

Всі ради кріпіл, всі канапи, всі входи, заняті селянством, ряди стоять коло спін голі. Хори обліплени народом. Ні клаптика свободного місця. Куди не глянеш, море голов, море селянських облич і тіл...

То настася глибока тишина і виразно чують ся слова того, що говорить. То знов зашумить і засмертє народний гомін, вдасться, що старий Дніпро бе припливом в непогоду, бурливу ніч...

мана іменувати старшину, — сю функцію мала повинні рада; так само без ради гетьман не може складати урядників з уряду; при гетьмані має бути постійна рада із старшини. За часів Мазепи для «охрані» гетьмана поставлено навіть — московський полк. З правителством московським може зносити ся кождий.

Рівночасно з тим Москва старала ся взяти в свої руки ріжні сторони управи України. Не звичайно важна була справа скарбовості.

Від договору 1654 р. податки з міст мали впливати до української каси. Для сеї цілі цар жадав, щоби списано всі українські майна і доходи, — грозила небезпека, що Москва увійде у внутрішні справи України. Всі гетьмані до сього жадання відносилися ся з пасивним опором, — спису доходів не передано цареві до половини XVIII, в. Дуже рішучо беронено права, що є податки будуть збирати місцеві уряди, — сю догою приходи московські мусили стати скупійши. Коли в Москві поставлено справу острійше, гетьмані мали інший спосіб оборони населення, старалися ся для деяких міст о часові звільнення від податків, — і таким способом знов осягали свою ціль.

Так само було зрозуміле для справи автономії церкви; віякими правними доказами і викрутами боронилися Україні перед прилученем української церкви до московського патріархату.

Право до заграницьких вносин признав Україні договір 1654 р., будо тільки застежене, що колиб зносини з гетьманом розпочали держави ворожі Москві, українське правительство може дати відповідь лише в порозумінні з царем. Від сеї негідінної умови Україні старалися узвільнити галевненем, що цареви висилати муть коні листів, одержаних з загранічними — а посольства відправлять самі. Однаке се право цар зменшував все, аж вкінці з єї вісім.

Рівночасно з тим Україна застерігла собі участь в доходах Москви, особливо в мирових конференціях в Польщі. Коли при Москві лишилося лише Івано-Борисоглібське, така участь була однокою дорогою, якою можна було вплинути на долю тих українських земель, що лишилися при Польщі. Основним домаганням українських політиків було, щоби всі землі України звичти під однією булавою. Коли се не було можливе, домагалися, щоби хоч Київ, відвідна столиця України і її релігійний осередок, лишився при гетьманщині. Москва не мала зрозуміння для се го життєвого питання України і нераз готова була готова передати Київ Польщі. Як тільки рознесла ся чутка про такі наміри, на Україні підносився гнів на Москву і закиди зради, — се будо н. пр. одною з причин повстання Брюховецького.

Хоч як далеко стоять сі часи від нас, хоч нераз рвали ся нитки традицій, — все таки і нині в подіях на закордонній Україні можемо пізнати богато давніх змагань і настроїв. Боротьба о владі на Україні між Українцями і московським централізмом почала ся на ново. Ро сійське правительство таксамо як колись, тільки іншими новітніми способами, хоче прикувати Україну до себе. Справа армії, скарбовости, вибору начальної влади будуть таксамо предметом

Дисципліна і послух головів взірцеві.

— Підійміть руки! — кричить голова.

І цілі ліс сильних загорілих селянських рук підімається ся до гори.

— Спустіт! — і руки в одну хвилю спали в долину. Тільки вітерець понесеть ся по салі від сього масового руху...

— Товариш голово! — чується зі середини салі, — прошу слова.

— Товариш голово! — чути з кутка, — я не дочув, що сказано.

І товариш голова і референт терпеливо і зрозуміло дають пояснення по селянським, як треба докладним людям піль і степів «по гospodarskis»...

А деколи товариш голова кличе:

— Увага! Товариш! Не можна зараз усім казати!

І коли не відразу почули голову, з переднього ряду відняв ся у великий ріст сивоголовий селянин і по молодецьки сильно кинув на салу...

— Товариш! Чи ви такі?

І відразу все замовкло. — Ні, ми не такі, ми любимо лад у всім.

Не знаю, де ще селянство так жадливо і уважно слухало, як на сім зізді. А богато записними книжечками і щось то виводять у них смужками. І скромна вродлива молодичка акуратно записує відломком олівця у блочку.

— А чи зрозуміють все на місцях? — пише товариш голова.

— Зрозумію! — загуділо народне море.

А молоденький парубчик з почервонілим обличчем, як се радістю, кличе:

— Якже вони не зрозуміють, коли я тут

том спору як двісіг літ тому. Відновлену українську автономію чекає важка боротьба. Але самою дорогою, якою ішов перед віками, до кермус ним якийсь інстинкт, озідичений по давніх борцах. З дізом бачю аж до подробиць полків під українськими приказами; організацію влади поширити місцевим людям, не дати мішати ся чужим; українські гроші збирати до української каси; церкву очистити від московського і т. д. Нині кождий український солдат голосує кличі, які колись укладали козацькі дільниці. Навіть домагане участі в мирівій конференції, з правом голосу про долю західних українських земель — знов знайшло своє місце...

Повторюють ся давні розділи історії: треба мати надію, що нові сторінки завершать ся ліпше як старі.

Ів. Кропицький.

Справедливість для Поляків.

«Nowa Reforma» присвячує українській справі довшу статю, пише там між іншим:

У відношенні до інших народів Центральна Рада Українська заняла становище діберальне і справедливе. О скільки можна виснити з різних інформацій, відношене до українських Польських улозило ся корисно завдяки тому, що київські Поляки, зорентувавши ся доволі вчасно в значенні і силі українського руху звійшли відповідне відношене до нього. Центральна Рада запоручила Полякам повну свободу і національну автономію. До того вдала на провінцію директиви, що польські двори стоять під її опікою. Супроти заострені з прорного питання на Україні така директива має велику вартість.”

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ
Складки на монумент-портрет приймас Кравець Союз Кредитовий у Львові, — число книжок щадничої 4.000.

І відчувається ся, що сей делегат від села не пропустить з усього в'їзду ні одного слова. Він нічого не записав, все, все до останнього слова зложив у своїй пам'яті й нічого не перевіряє...

Йшло питане про організацію сільських, волосних, повітових і центрального селянського союза. Не було повторюю, ні політичних і ні пристрастів. А була спокійна селянська праця трудолюбивих муравілів. Точка за точкою приймається ся реферат.

— Товариш! — говорить голова — сказано, що делегат вибирається від кождих 200 людей дорослого населення. Треба конче встановити пояснене: «мужчин і жінок»...

— Добре! Справедливо! — Нехай ся 80 салі.

— Не вибираєте жінок! Біди наробляти — гримнув нагло голос з хорів.

Високий, добре збудований селянин, східив, як біблійний Самсон, засивну колючку. Видко його широку лисину брамлену ще чорним волосом.

Селянин зверготіла від салі. А «Самсон» стрівожений кидав в долину.

— Я кажу: не вибираєте жінок, бо лизнають!

— Чому? Вибираєте! Вибираєте і жінок...

— Не треба! Не треба жінок — вигукав «Самсон»...

Сміх покотився по цілій салі.

— Ось налякали жінки бідного чоловіка.

— Він боїть ся, що його волості відуть разом з його жінкою!

На естраду виходить жінка. Її витягнув бурливими оплесками.

Німці в Тернополі.

Російські війська в розвідці.

ЛІОНДОН. Б. Райтер дізнається, що німецькі війська обсадили Тернопіль.

ВІДЕНЬ (Ткб). З восиной кватири доносяться: Війська вели далі погоню за уступаючим ворогом і мають вже передмістя Тернополя в своїх руках. Наші летуни причиняють ся до збільшення замішані серед Росіян, котрі перед ними кидають ся в розвідці. Кинено багато бомб на тернопільський дворець, де Росіяни поспішно ладують у вогні воєнний матеріал.

Російські офіцери раз у раз силкують ся спінити утечу своїх жовнірів, даючи ім приклад посвяти героятства, чим пояснюють ся тиждіні втрати Росіян в офіціях. Після пораження під Зборовом формаций російської 11-ї армії позиснують ся щораз більше. Подіїми си ми втягнена вже й у вид погрому також сумежна від півдня частина 7-ї армії.

Послідні вісти про воєнне положення.

БЕРЛІН. (Б. Вольфа), д. 24. липня вече-
ром. У Фландрії сильна огнєва боротьба. У схід-
ній Галичині поступають на широкому фронті між
Серетом і Карпатами за уступаючим ворогом.
В Карпатах в долинах Суші і Путинішли бо-
ротьби, які принесли ворогові місцеві користі.

З воєнної пресової кватири.

Віденський, 24 липня 1917.

Союзні війська, поступаючи вперед між Золотою Лисою і Серетом на південь в на-
праві до Дністра, стоять у південно-західному
ділянку між зеленою лінією Монастириска—
Бучача. Наші давні становища, близько на за-
ході Станиславова, лівов у наших руках. Також російський фронт у Лісниці Карпатах, що межує
із станиславівською долиною починає хитати
ся. Натомість перейшли Росіяни і Румуни до наступу — але безуспішного — на півд. сході
від лісниці Карпатах, в куті трьох країв на сідлі
Тельеш із між Путною і Кашиною. В Румунії
огонь нашої артилерії здавна уже рос. ром.
наступу.

БЕРЛІН (Б. Вольфа). В східній Галичині
наші війська 23. липня ішли нічим не здергувани
за ворогом, подібно як попередніх днів. Ро-
сійський відворот прибирає що раз більш роз-
міри. Уступаючі Росіяни не здобули ся навіть
на загальніший опір здовж Серету на півдні
від Тернополя. Аж на схід від Серету зачина-
ють вбирати ся. На дорозі з Теребовлі до Ми-
кутинець 20 верст на півдні від Тернополя відбулося масові наступи численних російських
сил, яким помагали панцирні автомобілі. При
тім посів ворог великі втрати.

Рівнощ зламано ворожий опір на дорозі
з Буршава до Підгаєць 15 км. на півдні
від зеленої лінії Козова—Тернопіль.

По півдні дня 23. липня наші війська на
півдні від Дністра широким фронтом перей-

— Громадяни! Товариши! нерівно і хилюю
ючи ся говорить вона, — чи не сором вам? Чим
давніше буда жінка.. Вона з кошубами і ро-
гачами стояла коло пічі і давала вам літій.. Ну,
може вона й не була через то такою ро-
зумною, як ви, але тепер нове жите. Ви з по-
чатку довідайте ся, як буде працювати жінка у
комітетах, а потім говоріть, чи надається ся вона,
чи не надається ся.

— Жінки знаменито працюють! — чується ся
голосом іх уже вибрали..

— Товариши! Хто за жінками, підіймайте
руки.

— На треба жінок! Баламутства наріблати!
— пробує ще раз оборонити свою думку кре-
мезний селянин.

Руки як ліс вирощені над головами..

Жінка зрівняна в правах.

— так крок за кроком ішла в минулій ве-
чір праця. Так очевидно вона буде іти і в тій
важко прогарніти світлини, відкритімі якії ми всі
жадемо з трептіннем — на Установчих Зборах.

— Місі покрила город. З Дніпра пов'яло
свіжістю. З одного боку темніли Дніпрові дale-
чини; з другого — комашив ся народом Хре-
стик заливіт електричністю.

А перед Купецьким Збройном будо вже не
5. як вчора, в 15 віч..

— А Малоросія?

— А я говорю „Малоросія“ — вперто твер-
дить хтось у густій товщі.

— Его, нема якіс „Малоросії“... відіхнула

(К. Месак).

А. Бринський.

шли Лукву і вечором дійшли до наших давніх становищ над Бистрицею. Ми взяли знову важ-
ну позицію зелінчу сточію Галич і перейшли Солотвицьку на Бистричу. Вночі на 23. і в день падав зливний дощ, наче з урваної хмарі, але наші війська так само живо, як попередніх днів, гнали за ворогом. Не може перечислити добичі в гарматах машинових крисах, метав-
ках мін, панцирних возах, амуніції і інші вое-
нні матеріалі. На зелінчичім ділянці в Козовій відбулося 15 гармат, в лісі Мілятині б гармат калібрі 28 до 30 та одну зелінчу гармату найтяжчого калібрі. Крім великих запасів се-
редників поживи дістали ся в руки побідніх військ богаті збори житва на освобождених просторі та велика скількість худоби.

В час, коли російські армії на півднево-
східній фронті пофлюють, то під Сморгонем і коло Крева на півднівій захід від Динаабура та і коло Якобштаду проливають в безнадійній борбі кров.

На румунській фронті оживлена діяльність ворожої артилерії в Добруджі і на схід від Ду-
наю прибрали характер безністного огню. Росіяни наступили на нас обронний огонь. Від 5. град. ворожий барабанний огонь ввертається ся на становища коло устя річки Рімнікул.

Звіт російського ген. штабу з 23 липня.

ВІДЕНЬ (Ткб). На півд. захід від Дина-
бурга обосторонний артил. огонь. В сторону Вільна, в околиці містечка Крево і далі на пів-
ніч напали наші війська на ворога і обсадили
частина Іого становищ позицій на півд. від
тінку Цари Нагорчи (?), при чому у деяких мі-
сців відкрилися в становища ворога в глибину
3 верста і зняли поверх 1000 полонен. Даль-
ше розвинуті тоді усіх перешкодила ненитри-
палість і слаба моральна кількох відділів.
Треба при тім піднести відзагу офицерів, які у
виконанні своїх обов'язків падуть шілми маса-
ми на переді своїх під'язів. Над ігор. Серетом від
Залізця до Тернополя з обох боків вогонь. На
півд. від Тернополя коло Береговиці Вел. ворожа
артилерія заважає о трільон нас. Між ріками
Серетом, Стриплю і Зол. Ліпою веде неприя-
тель далі офензиву і обидав Настасію і Беняну
на Стриплю і Славутин. Шефа дивіз. штабу,
полк. Польда, який хотів привернути лад серед
війська, жовніри застрілили.

Інтервенція У. П. Р.

ВІДЕНЬ (Ткб). У. П. Р. постановила на
внесення дра Евр. Левицького вислати до царя
(на фронт Ред.) телеграму з просьбою о зара-
женні, щоб на східно-галицьких територіях, від-
візких для Австро-Угорщини вперше від-
мінній офензиві можливо щадити населені
шоб не змінити там української адміністрації і
укр. мови заведеної від початку російської ре-
волюції та щоб на тих просторах урядували
тільки урядники укр. народності.

Диктатура ТИМЧ. правителст-а.

ПЕТРОГРАД 23. липня. (П. Т. А.) Викону-
ючий комітет Ради робіт, і жін. і Ради сел.,
відбули спільне засідання. По довгій дискусії
принято о 5 рано таку декларацію: 1) ураган на-
те, що положення на фронті і в краю грозить
військовим упадком, катакстрофою революції, ч-
хвалюємо: 1) Край і революція в небезпеці. 2)
Оголошується ся тимчас. правлінням правительства
ратунку революції. 3) Віддається ся тимчас. прави-
тельству необмежену владу в або привернення
організації і карності у війську; в цілі боротьбі аж
до успіху з ворогами революції і проти анархії;
в цілі переведені цілі програми, виложені у
передчарній декларації правительства.

Ухвалу принято одноголосно, т. є 252 го-
лосами, бо 47 делегатів, а між тим була біль-
шість большевіків, здергали ся від голосування.

Арештован Пілсудського.

ВАРШАВА. (Б. Вольфа). Про арештован-
ня Пілсудського повідомив ся урядовий комітет, в
якім сказавно, що безпосередньо причиною аре-
штовання було се, що Пілсудський при переході
через границю виказав ся фальшивими доку-
ментами додорожі.

Поворот Царя.

ВІДЕНЬ (Ткб). Цар вернув з подорожі
на східній фронт, Намісником Галичини ген.
полк. гр. І. І. виславав найвище придане
і надав медалью заслуги на ленті військ. хреста
заслуги. Ком. кер. Гофманов надав орден Ле-
опольда I кл. з воєнною декорацією і мечами.

„Страшна катастрофа.“

ВІДЕНЬ (Ткб). „Kpt. Wilhelm“ піде от-
сей комунікат, висланий російським виконую-
чим комітетом армії південно західного фронту
до міністра війни і до начального вожда військ
в полі:

Німецька офензива, яка дія 19. с. м. по-
чала ся перед фронтом 11 армії, перетворюється
в страшну катастрофу, яка в данім случаю
може спричинити уладок революції в Росії.
В настрою, який недавно підніс ся наслідком
геройських зусиль визначеної меншості, насту-
пив небезпечний аворт. Охота до наступу
скоро вичерпала ся. Більша частина війск є в
стані зростаючого розкладу. Немає бісесіди
про признання вверхників і субординацію. Намо-
ви і науки є безуспішні. На них відповідається
погрозами, а навіть застрилюванням.

Цеякі формаш виходять із стрілецьких
ровів, не чекаючи прибути неприятеля. В кіль-
кох случаях прикази піти в поміч для тих, що
буть ся, через кілька годин будуть обговорювані
на зборах. Наслідком того буде спізнена поміч
о 24 годин. Кількаразово війська за першим
стрілом кидали становища.

За фронтом ціліми кільометрами посуву-
ються ся ряди дезертирів з карабінами і без них,
здоровими і жвавими, без всякої стиду, в почуті
псевдо безвід责任感. Хвиями цілі частин війск
віддаються ся. Члени комітету фронту армії
признають, що положене вимагає країнських спо-
собів і зусиль, що не вільно здергати ся перед
нічим, щоби ратувати революцію перед руною.

Нині начальний вождь південно західного
фронту і командант 11 армії зідно з коміса-
рами і комітетами видав приказ стріляти до
віткаючих. Нехай цілій край дізнається про
повну правду, про події, які відбуваються ся, не
хай задріжть і знайде в собі самі рішучість,
щоби кинути ся на тих, які малодушно ишуть
революцію”.

заряжуюмо висилку „Діла“ без
виміку всім тим, що до того ча-
су не надішлють передплати.

НОВИНКИ.

Львів, 24 липня 1917

— Статистика людності Галичини під час війни.
В ціліні переведено галицьке намісництво спис
населення Галичини для апроваційних цілій.
Вислід того спису такий: Бяла 85.020, Бібрка 102.94, Біхня 109.758, Броди 3273, Біжеско 97.167, Березів 86.649, Хшанів 121.410, Цішанів 85.536, Домброва 69.557, Добромиль 73.320, Долина 113.831, Дрогобич 123.471, Горлиця 71.211, Городок Ягільонський 75.272, Грибів 50.620, Ярослав 124.624, Ясло 50.659, Яворів 71.389, Калуш 130.652, Камінка струм. 60.941, Колубушова 69.322, Краків (округ) 68.939, Краків (місто) 233.000, Кросно 65.461, Львів (округ) 105.774, Львів місто 216.100, Ліманова 80.695, Лісько 86.302, Ланьцут 81.132, Мелец 77.118, Мостиця 80.810, Мислениця 94.146, Ніско 69.194, Новий Санч 117.933 Новий Торг 88.774, Освенцім 63.503, Пільзно 48.669, Підгірче 41.097, Перемишль 153.365, Перемишляни 70.350, Пере-
водськ 58.988, Радехів 53.612, Рава руська 100.694, Рогатин 97.851, Ропчиці 75.689, Рудки 75.208, Решів 148.039, Самбір 108.288, Сянік 121.494, Сколе 45.219, Сокаль 82.937, Ст. Самбір 59.710, Стрий 86.746, Стрижів 55.604, Тарнобеж 76.600, Тарнів 107.633, Турка 66.353, Вадовиця 94.050, Величка 70.029, Зборів 7.000, Золочів 91.406, Жовква 77.100, Жидачів 75.834, Жицьце 120.154 Разом 5.608.083. В 1915 р. Галичина мала 8.211.000 мешканців.

— Арештован Пілсудського. Як ми вже дон-
сіли, більша частина польських легіонерів від-
віла зложення військової присяги. В зв'язку з тим
остаються арештовані, які переводять тепер
німецькі влади окуповані від Варшави. В тій спра-
ві доносять „Naziaż“. Від приїзджих в Варшаві
доводиться ся, що в неділю рано арештовано
команданта Йосифа Пілсудського і референта
військової комісії тимчасової державної Ради Ка-
зимира Сосновського. На провінції арештовано
між іншими: в Лукові дра Хенінського, Мо-
вінського, Лопуського, Пшедпольського, Здановиця
і інших, загалом 12 осіб. Також відбулися
арештовання в Каліші, Колі і Влощаві.

— Товариство взаємних обезпечень "Дністер" просить нас о поміщенні слідуючого оголошення: Мимо того, що товариство оголошениями в часописах і в "Асекураційні Вістниці" звертало вже кілька разів увагу своїх членів і агентів на те, що вже тепер премії від отневих обезпечень є виняті в під мораторій, отже що на случай невиплати так налеглих як і біжучих премій члени на случай звичайної (а не воєнної) що дуже богато членів не поплатилися премії. А що в теперішньому воєнному часі так з причин недостаточного догляду дітей як і з других причин лучається ся дуже богато пожарів, тому погорівші члени, коли не отримають відштодовання, лише безпідставно нарікають на товариство, а не на себе, а притім мотивають свої жалі тим, що вони не звали, що в теперішній воєнний час треба платити асекураційні премії, або що їх о заплаті ніхто не уповинав. Товариство звертається тому що раз отсім увагу своїх членів на некорисні для них наслідки незаплати премії і просить отсім усіх свідомих громадян, щоби автоли звертали увагу членів передовсім селен на те, що асекураційні премії вже не підлягають мораторії, що отже премії мусить бути заплачені, інакше товариство не дасть відшкодування і що товариство хоч по можності у помните своїх членів о заплаті премії, однак не має до того обов'язку а обезпечені самі мають дбати про се, щоби премії були на час заплачені. Дальше товариство звертає увагу на те, що цінні будівельні матеріали в пішли тепер незвичайно в гору і що кождий хто міс обезпечений свої предмети понизше вартості, може кождої хвилі обезпечено суму тих же підвищеної до прадивої їх вартості і тим способом знов не наражувати ся на те, що на случай пожару не отримає відшкодування в повній вартості премії, бо високого, як обезпеченої суми, відшкодування призначати не можна, хочби спадений предмет представляє значно більшу вартість.

— Регабілітація бувших резервових офіцерів і резервових офіцерських вспівантів. Цісар запорядив, що всі резервові офіцери і резервові аспіранти офіцерські яким відібрано їх степені з дороги поступоганя перед радою честі за участі у політичних демонстраціях у Відні. Празд і Грацу 1897 р. мають бути зараз регабілітовані, хоч навіть не повні служби перед відходом на фронті, скоро тільки внесуть прохання о привернені втраченого степеня чесноти військової команди і долучать посвідку до борого поведінки.

— Торгова ціна яєць у Львові. Уповажає міста Львова оголошують: На основі опінії міського комітету апроваційного Управи міста установлює на основі § 15 піс. розл. з 24 марта 1917 В. д. з.ч. 131 торгову ціну яєць в детайлічній продажі починаючи від 23. с. м. на 30 сot. за штуку. Та ціна не може бути переступлена під ніким умовам під загрозою наслідків перед видженіми владнимім імператорським розпорядком.

— Відзначение Надпоручник Шевельський відзначений житав голосом хрестом заслугою на ленті медалі хоробрости. Є се дзюре відзначене воєнне.

Нові книжки і видання.

Крізьве разу. Віденський ілюстрований Альманах на 1917 рік. Зладив Ярослав Весоловський.

Видане Заг. Української Ради. У Відні, 1917, ст. 224—IV. Ціна 3 кр.

Задержана цензуруючи книжка ся вийшла в величезнім спільнені, по смерті незважутого спорудника. Складені вона на вір інших на ших календарів (з відмінкою лиши календаря "Союз визволення України", який відноситься е по популярної енциклопедії українознавства) і по дібно їм містить ряд небеличних, коротеньких статейок на біжучі теми. Поза інформативними статтями, як от: "Оліка над виселенцями", "Відбігаючи за віднінні чинністю", "Військові прачинки", то що я статтями про нашінституції в таєрніства, як от: "Загальна Українська Рада", "Союз визволення України", "Українська Воєва Управа", "Український Житий комітет помочи раненим" і т. д., знайдуть читачі статі як на темі дня, наприклад, про "Таєрні", "Українські школи у Відні" та "Волинські школи", реферат д-ра К. Левицького "Наши вільно змагання в часі світової війни", через який цензура так довго тримала сей збірник, так і загального характеру. З них є цікавістю прочитати кождий таєрні д-ра В. Шурата "Патріархічні віднінні" — про Українця Кульчицького, першого кавалерика у Відні, і "Грек, парохіяльна церква св. Варвари у Відні" і замітку В. Стефаника "Перший таєрні Левицького".

Представлене в "Альманаху" Й красне письменство. З поезії відмітимо гарний віршик М. Підгірнякі "Чи тобі не жаль?" — що до форми, права, не оригінальний (нагадує Кононівську). Живе заинтересовані збудить, ромужість ся, у кожного читача нове оповідання В. Стефаника "Марія", написане під враженiem війни. Відкриває Альманах посмертний вірш І. Франка.

Книжка рясно ілюстрована.

В. Д.

Катастрофа російської армії.

Початок гл. стер. 1.

Фронт архікни, Йосифа: Наше північне крило прилучило ся до походу, розпоча того на південні від Дністра. Здовж цілого фронту сильна артил. діяльність ворога. По обох сторонах Бистриці і на південні від провалу Тельеша відбито російські впади. Нічля збільшого огню між долинами Тротуша і Путни прийшли проби Росіян і Румунів наступити в широких відтінках. Майже скрізь наша артилерія не випустила ворога з ровік; де він вийшов, там його відкинуло. Нині рано розгорілися там носії бой.

Фронт Макензена: Також здовж Путни і Серету зросла артил. битва до значної сили. Многократні російсько-румунські наступи зломали ся в нашім огні.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН.

Артилерійська битва у Фландрії день ініч шаліє відколи небувалій силі. Зростає число звідніх випадів проти нашого фронту. Між каналом Ля Бассе і Лах утримується живий огонь.

НА ВОЛИНІШЬКОУ ШКОЛИ.

"Пяткова система".

На необхідну "потребу" удержання 25 укоаліцьких шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим цікаві і важливіші для української справи, конечні як наїскоріші і найобильніші жертви.

— Іван Кашубинський в Україні коло Сенака збирка в церкві 100 К (сто корон). — Шлемкевич Петро одн. добр. п. п. 15

10 К: одн. добр. Курилюка Геня, Сербінського Леся і Ружинського Ат. Льва. — Хорунжий В. Костя полк. п. 15

20 К: хорун. А. Саву і О. Мартиня. — Кадет аспир. Волчук Степан І. к. 54, 11 Е, капр.

5 К: Богдана Савчака канд. здобути з Борщеві, Сидора Березу канд. адм. зі Здолбунів, д-ра Косака канд. адм. з Дрогобича, Івана судію з Львова. — Василишин Рогачевського судію з Львова. — Василишин Тиміш хорунж 24 п. п. 10 К. Іру Вертипорах в Сільши Беньк., проф. Адріановича Володимира у Львові, поруч. Кубашка Франція пол. поч. 528, поруч. Войтючика Михайла пол. поч. 358 і Сеня Василья укінч. богосл. у Львові. — В. М. Рена одн. сх. при еспозитурці і к. Рай. Централі в Грибові 4 К-Вл. I. Західну учительку в Біличові, О. Меренову учительку в Ставині, А. Нищату управ. школи Снітній, О. Сорокову в Фльоринці, М. Баранову учителю в Чарні. — Оля Вовчик Старі Самбір 2 К: Паністю Тедицьків в Ст. Самбора, Стефану Кутельмаха з Ст. Самбора, Льолю Яшівну з Ст. Самбора, Олю Зиблікевичівну з Шидлужа. — Рожанка Добрянська з Ст. Самбора 2 К: Владка Добрянського в Ст. Самбора, тепер при війску. — Туса Потилицька учителька в Дичках поч. Рогатин 10 К: Оксану Ц почу в Пухові, Евгінію Шеремету в Чесніках, Гетьмана Грица хорунж. 55 п. п. в Надії Сік. (Семигород), Цимбалістого Павла лейтн. пол. штфт. ч. 308, Дзегу Васіля урядн. ст. аспі. Жовчівського Рогатин. — Надп. Маселінський Володимир 20 К: Зигмунта Гриша юнія урядн. почт. у Львові (тел.), Ст. Струмінського почт. урядн. Люблин (Lublin Hughesfitter) і Славка Чиж хорунж. Feid-radio

11 — Анна Колісник в Розгадові Поморян 5 К: о. Іумена Нищого в Краснопіщі, п. Польського укінч. богосл. і Марійку Андю сестри, в Розгадові, Домічко Макухівну учительку, і Олю Склепіконівну в Поморянах, — хорунжий Дрогомирецький Маркін 10 К (Дні): с. Евгена Олеського декана в Бутинах, Олеу Хрушову Лізію Тустиновську в Вільках Малогеєцьких, Олю З-де в Бялі, хорунжого Романішина пол. поч. 529. — Людмила Савицька Стрий 5 К: Галю Шуратову Львів, Стефану Бібрку, Ольгу Кузелеву Відені, д-ра Дениса Лукиновича Львів, — Зенічник Савицький Стрий

5 К: Галюсю Туринівну Стрий, Зосю Малецьку Балигород, Бобію Левицького Самбір, Ромію Сікору Добра шляхточка, — Климентіо Володимир, упр. школи Лавринків 10 К: В. Бобіка з Камянки, І. Молодівська з Камянки Старе Село, В. Олексіна з Магерова, К. Залужного з Городка і начальника громади з Камянки П. Сулимі, — Лев Пасецький парх Рекланець поч. Мости вел. 30 К. (Дні), — хорунжий Чиж пол. поч. 340 10 К: війск. лікаря д-ра Костя Веселіка при У. С. С., четара Северина Левицького ком. 7 арт.

наадпор. д-ра О. Маковського Радіо

поруч. Теодора Маневича Радіо-Софія, — Шведюк Іван пол. поч. 307: надл. д-ра Ваня пол. поч. 95/1, секр. Культ. Ради у Відні Антона Граніхского, поруч. д-ра Н. Николайчука, Дмитра Дарагана пол. п. 307, одн. добр. Мих. Воленюка Ст. Люгано (Тироль),

ОПОВІСТКИ.

Середа, 25 липня 1917.

Нійт: греко-кат.: Прокла і Ілар. — римо-кат.: Якова та.

Звеста: греко-кат.: Соб. Арх. Газр. — римо-кат.: Агнеса В. М.

1 Таєдзій Рілецький, ц. к. судя у Львові, складав замість осібних повідомлень про своє віччане з Кароліною Чеславю Фрішлюю, котре відбулося ся дні 24 липня 1917 в церкві Усп. Пр. Богородиці у Львові, квоту 50 К. на захист сиріт Ім. Шептицького.

1 Управа школи ім. Шашкевича у Львові повідомляє тих учнів і ті учнів, що зголосилися на міські кольгії (оселі), щоби явилися в школі зараз о годині 11 рано. — Танчиковський.

1 Західом та. "Українська Бесіда" в Жванці відбудеться 29 липня с. р. о год. 8 вечер, в великий сали оо. Василян в Жванці концерт в честь Тараса Шевченка, при співучасти В. П. О. Пасєчкої, Е. Угрисівної, О. Банахені, і. о. Гр. Хоуша, М. Тусаковського і місцевого хору.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.

Максим Чінель, з Трибуховець, поїзд Бучач, пошукує свою жену у Марку Чінель в Здитми. Просить ся усіх, хтоби відмініть після обігу пішукувальни позадома о 11 год. Уріз позадівальни в Ділані в Стрий.

Петро Басюк 103 п. п. 17 кмп. — шукає свого брата Грицька Басюка, який таєтого року був при 95 п. п.

Лідерин Хвєщиу з села Панасівка, пош. Зборова, співзупала в початку 1916 р. Відомо хто о них відомо, що відбувають, як буде так легка повідомити на адресу Івана Хвєщиу, гл. Rek. Abt. K. n-k. Inf. Reg. Nr. 8, Tschötz (Ungarn).

НАДІСЛАНЕ.

Краєвий адвокат

Д-р ВАЛДРІЯН БАНАХ

отворив канцелярію

в Турці н. Ст. 471-1

Оголошення.

Дані еквівалентні без родини, глядя місяці днів. Зголосив Роман Галат, Оноїївка р. Городисце.

Академії, гравме лакую на септ. від 1. серпня до 15 жовтня за дуже скромний книагородничий. Зголосив сіати із пості рестант Краковець, Лихач Василь.

Потрібна інструкторія, на цілій рік приготування панчуків з училищою VII кл. I. кр. Семінарія уч., а другу в V. до VII кл. Усіх після уроків Г. Хордовича, управляє школи в Бояновичах, п. Гусаківського Мостиськ.

Приймається передплатна на часопис "Глядяч" з Українії табору Зальцведель (Німеччина). Часопис виходить що середи і суботи. Видавати можна в усіх країн, табори й робітниці, команди Німеччини й Австро Угорщини.

Передплата на місяць 40 фен., одно число 5 фен. Пробне число висилається без плати.

Адреса Редакції:
Redaktion der ukrainischen Lagerzeitung
"Wilne Słowo" Kriegslager Salzwedel